

ضرب المثلها می ماند رانی

نویسنده:

ناصر علی ققی زاده

www.ketab.ir

سر شناسه : تقی زاد کردی، ناصر علی ، ۱۳۳۶ -
نام کتاب و نام پدیدآور: ضرب المثلهای مازندرانی / ناصر علی تقی زاد کردی.
مشخصات نشر: آمل : وثوق شمال ، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری : ۱۵۶ ص.
شابک : ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۹۰۴۴۰ - ۶ - ۱
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت: واژه نامه.
موضوع: ضرب المثلهای مازندرانی
رده بندی کنگره: ۱۳۸۹/۷ت۲۵/PIR۳۲۶۹
رده بندی دیویی: ۳۹۸/۹۱۴
شماره کتابشناسی ملی: ۲-۳۹۵۱۹

آمل - ۷-۴-۲۹۰۳۲-۱۲۱۰

مؤلف: ناصر علی تقی زاد کردی

لیتوگرافی،

چاپ و صحافی: شرکت چاپ جلوه شهر آمل

چاپ اول: زمستان ۱۳۸۹

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۵۰۰۰ ریال

سخنی چند با خوانندگان عزیز:

کتاب حاضر تحت عنوان ضرب المثلهای مازندرانی، که نشان دهنده بخش عظیمی از زبان و فرهنگ و آداب و سنن بومی رایج مردمان یک منطقه می‌باشند، قادرند در اندک زمانی اثراتی شگرف مثل خواندن یک کتاب یا شنیدن یک نطق چند ساعته را در خواننده ایجاد کند.

واژه ضرب المثل در گویش ملل دیگر با واژه‌هایی چون سخن عبرت‌آمیز، گفته عامیانه، سخن برگزیده و ممتاز، سرمشق زندگی و سخنان پدر بزرگ معنا شده است.

سرزمین مازندران [و گلستان و گیلان] از روزگاران کهن در کنار رشته کوه‌های البرز، اقوام غیوری همچون تپوریها و آماردها تا ورکانه و کادوسی و گیلها را پرورشی داده و آنها را چون دماوند مقاوم و استوار ساخته که هرگز در مقابل تهاجم غارتگران سرتعظیم فرود نیاورده و همواره از سرزمین و زبان و حیثیت و ناموس خود به دفاع بر می‌خواستند. گرچه نیاکان ما نیستند ولی مثل‌های به یاد ماندنی آنها که نشان از هوش و ذکاوت و پایداری و ملموس با کار و زندگی، عشق و عطوفت، رنج و محنت است، می‌تواند سرمشق خوبی برای زندگی باشد.

زبان مازنی (تبری) گرچه در طول تاریخ از اقوام مختلف خدمات زیادی دیده اما پایه پای تاریخ حرکت کرده به ما رسیده است. همچنان خطر کم‌رنگ‌تر شدن و خدای ناکرده نابودی آن در اثر شتاب جهانی شدن کشورها [که از دیدگاه زبان شناسان مرگ زبانها را در پی دارد به گونه‌ای که درصد سال آینده نزدیک به نیمی از ۶۰۰۰ زبان موجود در جهان از

میان خواهد رفت. یعنی نژاد بشر تقریباً هر ماه دو زبان از زبانهایش را از دست خواهد داد[حس می‌شود.

از آنجا که زبان، ابزاری برای بیان فرهنگ و فرهنگ ریشه هر ملت و هم بازتاب ارزشهای اجتماعی هر قوم است. ناچاریم همه در حفظ زبان و فرهنگ تبری (مازرونی) کوشا و امانتدار خوبی برای آیندگان باشیم. با این دغدغه خاطر در مورد چگونگی حفظ زبان مادری، چند طرح مختلف را در ذهنم می‌پروراندم که یکی از آنها همین کتاب است. چرا که تنها نوشتار است می‌ماند نه گفتار.

در نوشتن مثله‌ها، سعی بر این بوده تا ترجمه و کاربرد آن قید گردد، ولی برخی به دلیل وضوح معنی، نیازی به توضیح نداشته و برخی دیگر را نیز برای حفظ عفت کلام ذکر نکردم. در پایان از کسانی که در جمع‌آوری این مجموعه یاریم داده‌اند با سپاس فراوان قدردانی می‌نمایم. باشد که این مجموعه مورد پسند وطن دوستان عزیز قرار گرفته و کم و کاستی را به دیده اغماض بنگرند.

۱ - وَتِ کَارِه، حَسَنِ بَرَارِه - وَتِ مَزّه، حَسَنِ دِرّه.

برگردان: وقت کار، حسن آقا خوب و برادر است و وقت مزد گرفتن، حسن دزده.
کنایه: از بهانه جویی در کار است تا مزد کمتری بپردازد.

۲ - بی مارو خاخِر باش - بی همسایه نواش.

برگردان: بدون مادر و خواهر باش ولی بدون همسایه نباش.
کنایه: از اینکه همسایه‌ها بیشتر از خانواده به کار می‌آیند.

۳ - گِرَنه بَز، سَر چِشمه او خِرَنه.

برگردان: بزرگ گرفته از سرچشمه آب می‌خورد.
کنایه: از تکبر و غرور افراد پایین دست را نشان می‌دهد.

۴ - صَدتا دُوسِ کَمه، اَنّا دِشمنِ خَلِه.

برگردان: صدتا دوست کم است و یک دشمن بسیار.
کنایه: از حفظ و افزایش دوستی و از بین بردن دشمنی‌ها است.

۵ - کِیجّا، رِیکایِ شه، چِپّا چِینکایِ شه.

برگردان: دختر مال پسر است، نیم‌دانه مال جوجه.
کنایه: اگر مرد پیری می‌خواهد با دختر جوان ازدواج کند می‌گویند.

۶ - اَشمالی کَنی، پِشمالی بَخری؟

برگردان: چاپلوسی می‌کنی تا هلو بخوری.

۷ - شِه کِلاره قایم دار، وا نوره.

برگردان: کلاه خودت را محکم کن تا باد نبرد.

کنایه: اموالت را حفظ کن تا نذرند.